

Informe trimestral de conjuntura catalana

Octubre 2023

Editorial

Els organismes internacionals han empitjorat les previsions de creixement a la zona euro, especialment de cara al 2024. La concurrència de factors externs (repunt del preu del petroli en els darrers mesos) i interns, com ara l'augment més persistent del previst dels tipus d'interès, expliquen el deteriorament de les perspectives econòmiques.

En el context actual de major adversitat, l'economia catalana ha seguit sorprenent a l'alça durant la primera meitat del 2023 gràcies a determinats vents de cua, com ara la moderació dels preus energètics i la consolidació de la recuperació del turisme estranger. En conseqüència, l'avenç del PIB a Catalunya se situaria en el 2,3% el 2023, posant de manifest una desacceleració a dues velocitats en relació amb la zona euro (0,7% segons el BCE).

Malgrat la inèrcia positiva dels darrers mesos, la Cambra de Barcelona revisa a la baixa la previsió de creixement de l'economia catalana fins a l'1,8% el 2024 (cinc dècimes menys que fa tres mesos). Un factor simptomàtic que explica aquest canvi d'escenari és el repunt previst de la inflació fins al 3,9% el 2024 (sis dècimes més que enguany), fruit del major enquistament dels preus -la inflació, descomptats els productes energètics, es

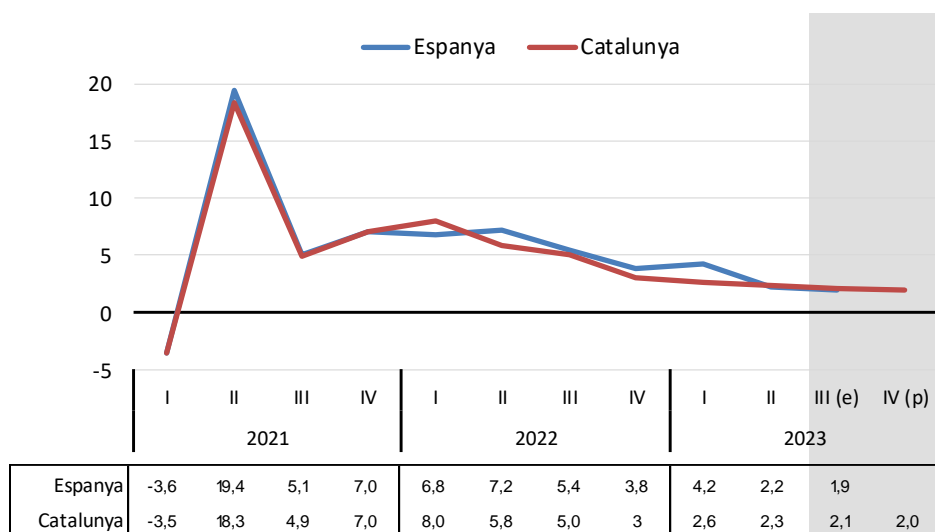
va situar en el 5,9% al setembre a Catalunya. La conclusió és que l'augment dels preus romandrà més temps del previst per sobre de l'objectiu del BCE (2,0%) i, per tant, els tipus d'interès seguiran en nivells elevats fins que les tensions inflacionistes mostrin una tendència clarament descendent.

Una de les incògnites d'aquest nou entorn restrictiu de la política monetària, després d'una dècada de tipus d'interès en nivells històricament reduïts, és l'impacte que pot tenir sobre el teixit empresarial. Un element a destacar és que les empreses catalanes han fet els deures des de l'esclat de la crisi financera, reduint progressivament els seus nivells d'endeutament. Per tant, si bé cal esperar un augment de la càrrega dels interessos dels crèdits els propers trimestres, l'elevada solvència del teixit empresarial hauria de permetre esmorteir l'augment dels costos de finançament.

Cal advertir, però, que el risc de deteriorament de la qualitat del crèdit anirà en augment com més persistent sigui l'escenari de tipus d'interès elevats. Esperem que la previsió d'inflació del BCE per al 2025 (2,1%) sigui encertada, fet que evitaria un escenari de destrucció significativa del teixit empresarial.

Els tipus d'interès romandran elevats durant més temps del previst

La morositat de les empreses es manté en nivells moderats, però la càrrega financera augmentarà els propers trimestres

Gràfic 1. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxas de var. interanual, en %)

Fonts: Espanya: INE i Banc d'Espanya

Catalunya: Idescat i elaboració pròpia AQR-Cambra

(e) estimació (p) previsió

Síntesi de la conjuntura catalana: l'economia catalana creixerà un 1,8% el 2024, cinc dècimes menys del previst al juliol

Tal i com es destacava a l'anterior informe (abril), l'evolució de l'economia catalana durant el primer semestre va ser més favorable del que s'havia previst inicialment. Gràcies a aquest major dinamisme el PIB català creixerà un 2,3% el 2023, una dècima més del previst fa tres mesos. Ara bé, després de l'estiu, s'estan fent visibles senyals de progressiu alentiment, tal i com ja també s'havia previst en informes anteriors. Aquesta moderació del ritme de creixement s'està produint de manera molt progressiva. Així, d'acord amb les estimacions pròpies de la Cambra i AQR-Lab (UB), les taxes de creixement interanual al tercer i quart trimestre de l'any se situarien al voltant del 2,1% i 2,0%.

Aquesta moderació del creixement és deguda, principalment, a l'impacte de la política monetària, la persistència d'una elevada inflació, el deteriorament de les perspectives d'empreses i als efectes d'una conjuntura econòmica internacional menys dinàmica.

Per calibrar quina pot ser l'evolució de l'economia catalana als propers mesos cal parar atenció especial a diversos fets. D'una banda, a nivell intern, els efectes restrictius sobre la demanda interna ocasionats pels elevats tipus d'interès, amb una reducció de l'estalvi de les famílies i la disminució de la inversió productiva. D'altra, a nivell extern,

debut a les incerteses dels conflictes bèl·lics, així com per la forta moderació del creixement a la Unió Europea, en gran mesura per l'impacte restrictiu de la política monetària. Aquesta està incidint especialment en l'evolució de la demanda interna, especialment en el consum privat i la formació bruta de capital, les components més afectades per un previsible escenari de tipus d'interès elevats durant més temps del previst.

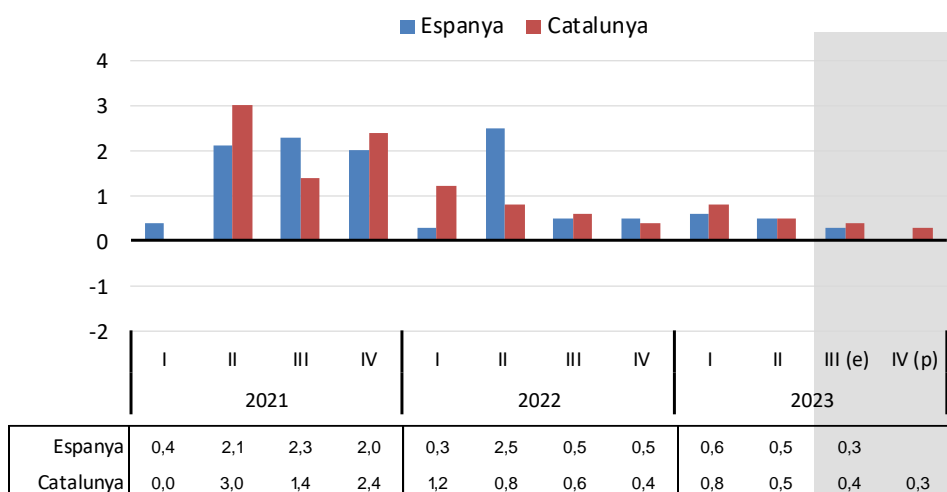
Pel costat de l'oferta, val la pena destacar, però, que tant la indústria com la construcció i els serveis encara mostren senyals d'un creixement relativament sòlid.

Un altre aspecte que resulta cabdal en la valoració actual de la conjuntura, és l'evolució de la inflació, que ha repuntat durant els mesos d'estiu. Aquest augment ha estat conseqüència, en part, per l'efecte base (comparació amb preus d'un any abans), però també per l'evolució a l'alça dels preus de carburants i els aliments elaborats. De fet, la inflació subjacent es manté estable (i elevada) en aquests moments, amb taxes properes del 6,0%.

En aquest context, les perspectives per al 2024 són d'alentiment del creixement. En aquests moments, amb les darreres dades disponibles, els models econòmics apunten a un avenç de l'1,8% el 2024, cinc dècimes menys del previst al juliol.

Es preveuen taxes de creixement interanuals del 2,1% i del 2,0% al tercer i quart trimestres d'aquest any ...

... inferiors a les taxes de la primera meitat del 2023

Gràfic 2. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. intertrimestral, en %)

Fonts: Espanya: INE i Banc d'Espanya

Catalunya: Idescat i elaboració pròpia AQR-Cambra

(e) estimació (p) previsió

Previsions per a l'any 2023: previsió de creixement del PIB del 2,3%

En el context actual de major adversitat, l'economia catalana ha seguit sorprenent a l'alça durant la primera meitat del 2023 gràcies a la moderació dels preus energètics i la consolidació de la recuperació del turisme estranger. En conseqüència, l'avenç del PIB a Catalunya se situaria en el 2,3% el 2023, una dècima més que les previsions del juliol.

Ara bé, l'evolució de la conjuntura actual mostra una pèrdua de dinamisme del ritme d'activitat, essencialment pel fort deteriorament del context econòmic a nivell internacional, marcat per l'impacte de la política de pujades de tipus d'interès.

Aquest augment ja s'ha traslladat sobre les llars i el teixit empresarial. Per exemple, l'euríbor se situa al 4,15% en el moment de redactar aquest informe, i les previsions actuals apunten a que romangui en nivells molt elevats en els propers trimestres.

Clarament, on més es nota l'impacte de la pujada de preus i dels tipus d'interès és en l'evolució del consum privat, on es preveu un creixement de l'1,2% al 2023 i de l'1,3% el 2024, clarament per sota del PIB i en línia amb la creació d'ocupació. En el cas del consum públic, la previsió és d'un creixement molt moderat (0,8% el 2023 i 1,0% el 2024), també molt inferior a l'avenç previst del PIB.

En el cas de la inversió es preveu un fort alentiment el 2023, passant d'una taxa del 3,8% el 2022 al 2,7% el 2023, justificada sobretot per l'alça de tipus d'interès i un deteriorament de les expectatives empresarials durant la segona meitat de l'any. No obstant això, es preveu que la inversió s'acceleri de forma moderada el 2024 gràcies al major dinamisme de la inversió pública, recolzada pels fons Next Generation.

Un aspecte rellevant a esmentar és que la contribució del sector exterior al PIB serà positiva el 2023, en bona part gràcies a la recuperació del turisme estranger. De cara al 2024, però, els models econòmics preveuen un avenç de les exportacions de béns i serveis similar al de les importacions (4,3% i 4,2%, respectivament). Per tant, l'aportació del sector exterior al creixement del PIB es preveu que es moderi de forma significativa el 2024.

Pel costat de l'oferta, i després d'un 2022 amb una gran disparitat de l'evolució a nivell sectorial, un factor rellevant és la constatació d'un ritme de creixement positiu i més homogeni en tots els sectors. Més concretament, per al 2023, les taxes de creixement del Valor Afegit Brut (VAB) previstes són del 0,6% al sector primari, de l'1,7% a la indústria, de l'1,5% a la construcció, i del 2,4% als serveis.

L'activitat econòmica seguirà molt condicionada a l'evolució de la inflació i a la política monetària

La inversió pública recolzarà l'activitat els propers trimestres, gràcies als fons NGEU

PREVISIONS PER A LES PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE L'ECONOMIA CATALANA

	2022	2023	2024
Producte Interior Brut	5,5%	2,3%	1,8%
Consum Privat	4,1%	1,2%	1,3%
Consum Públic	-0,1%	0,8%	1,0%
Fornació Bruta de Capital	3,8%	2,7%	2,9%
Exportacions	14,0%	5,1%	4,3%
Importacions	7,5%	3,6%	4,2%
VAB agricultura	-13,9%	0,6%	1,0%
VAB indústria	-2,0%	1,7%	1,5%
VAB construcció	4,5%	1,5%	1,1%
VAB serveis	7,9%	2,4%	2,1%
Índex Preus Consum (base 2011)	8,0%	3,3%	3,9%
Ocupats	3,6%	1,4%	1,3%
Taxa d'atur	9,5%	9,1%	8,9%

Font: Idescat (2022) i elaboració pròpia (2023 i 2024). P: previsions d'AQR-LAB i Cambrabcn.

Unitats: Taxes variació interanual (%)

Data d'actualització: 16/10/2023

Fent una anàlisi comparativa amb el conjunt de l'estat espanyol, la previsió és de que ambdues economies presentin, tant al 2023 com 2024, una evolució similar, amb un creixement del 2,3% en el primer any i a l'entorn de l'1,8% en el segon.

En ambdós casos, l'evolució és molt més positiva que en el conjunt de la zona euro (amb taxes inferiors a l'1% el 2023 i al voltant del 1,5% el 2024).

Per tant, l'economia catalana seguirà sent més dinàmica que les economies del nostre entorn. Aquest comportament més favorable s'explica, en primer lloc, pel major pes que tenen els serveis vinculats al

sector turístic, que han continuat experimentant una demanda molt elevada durant l'estiu. En segon lloc, el fort dinamisme del mercat laboral, amb una moderació més intensa a la zona euro, contribuirà a sostenir en major mesura el consum privat a Catalunya.

Fruit d'aquesta previsió de creixement del PIB català, s'espera que continuï la creació de llocs de treball, tot i que amb un avenç clarament inferior al del 2022 (3,5%). Concretament, s'espera un increment progressiu dels llocs de treball (a temps complet) de l'1,4% i l'1,3% el 2023 i 2024, respectivament. En línia amb això, s'espera que la taxa d'atur es moderi gradualment, fins al 8,9% el 2024.

Índex de confiança empresarial: empitjoren les expectatives empresarials de cara al quart trimestre

Ja s'ha esmentat que un dels trets més destacables de la conjuntura econòmica és el deteriorament del context econòmic de cara als darrers mesos de l'any. I això és justament el que recullen les expectatives empresarials. De fet, al quart trimestre l'índex de confiança empresarial s'ha reduït un 2,2% en termes inter trimestrals.

Adicionalment, és important destacar que aquesta contracció ha estat generalitzada entre els principals sectors

d'activitat, afectant especialment els més vinculats amb els serveis turístics (hostaleria i transport) i el comerç, que tenen una elevada estacionalitat.

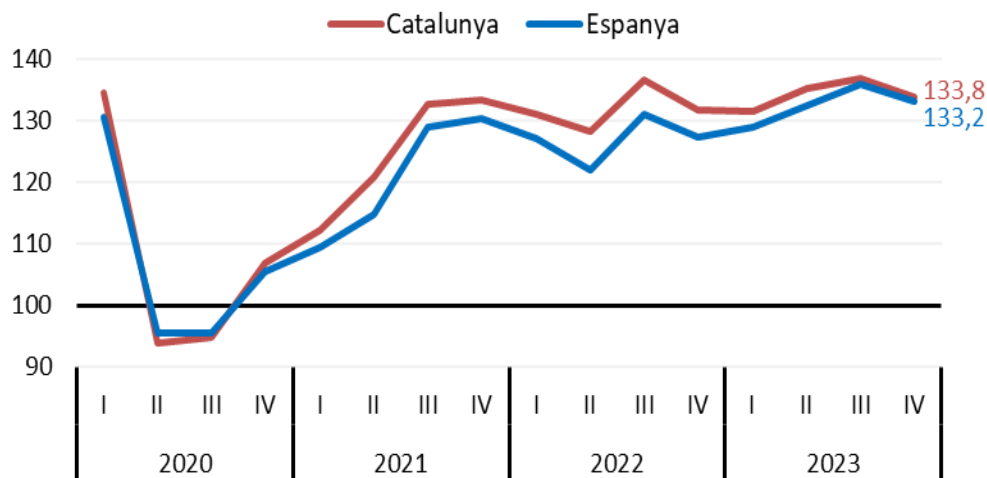
Aquesta evolució de les expectatives és plenament coherent amb les previsions incloses al quadre macroeconòmic, que apunten a una taxa de creixement del PIB al quart trimestre inferior a la dels trimestres anteriors.

L'avenç del PIB català el 2023 serà força superior al de la zona euro

La contribució del sector exterior al PIB es moderarà el 2024

Gràfic 3. Índex de confiança empresarial harmonitzat

(Índex, base IT 2013=100)

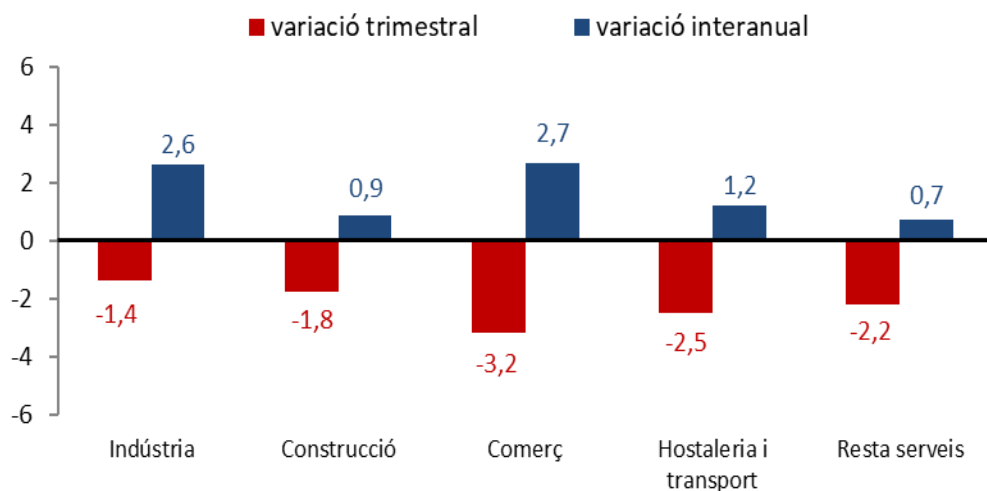
Font: INE (ESP) i Idescat (CAT)

Si es compara aquesta evolució amb la de l'economia espanyola, cal destacar que l'índex que sintetitza l'expectativa de cara al quart trimestre per a l'economia espanyola ha caigut un 2,0%, molt en línia amb la disminució a Catalunya. Per al conjunt d'Espanya, l'hostaleria és també el sector on més es deterioren les expectatives. Però, a diferència de l'economia catalana, el comerç evoluciona millor, i la indústria i la construcció pitjor.

Una altra diferència clara és que l'evolució de les expectatives empresarials des de l'esclat de la pandèmia ha estat més favorable en el conjunt de l'economia espanyola en relació amb Catalunya. Així, l'índex de confiança empresarial a Espanya el quart trimestre del 2023 és un 1,6% superior al del mateix període del 2019, i en el cas de Catalunya és un 0,4% inferior.

Gràfic 4. ICEH per sectors a Catalunya. IV trimestre del 2023

(Taxes de variació, %)

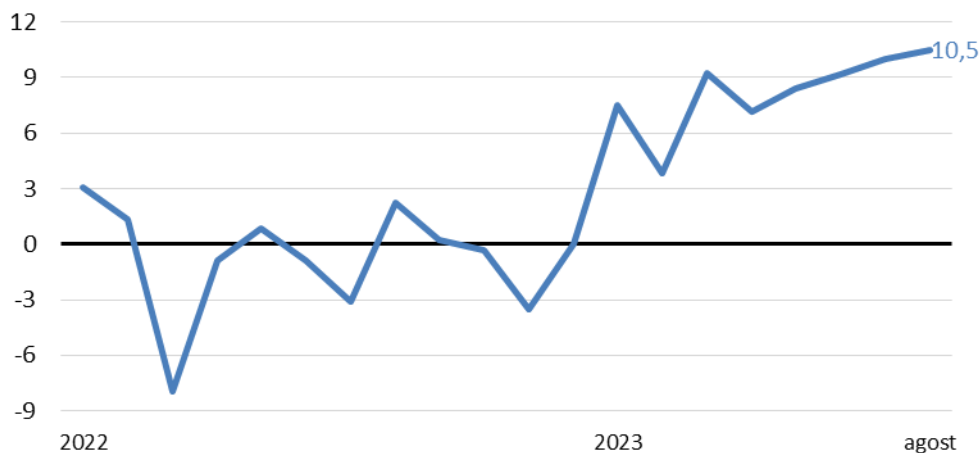
Font: Idescat

La confiança de l'empresariat català es deteriora de cara al 4T 2023

El descens de la confiança empresarial és generalitzada per sectors econòmics

Gràfic 5. Índex de comerç al detall

(Base 2015=100 a preus constants, taxa de variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Consum: el consum de les llars creixerà més lentament que el PIB el 2023 i 2024, llstat per l'enduriment de la política monetària

Un dels aspectes destacats en els informes previs que continua sense canvis és la debilitat del consum privat. Concretament, aquest és un dels components del PIB on més impacte ha tingut la política monetària restrictiva i les tensions inflacionistes. En un primer moment, l'efecte va ser més contingut, gràcies a l'augment de l'estalvi durant la pandèmia. Però els diversos indicadors relacionats amb l'evolució del consum privat constaten com als darrers mesos del 2022 aquest impacte ja era notable, intensificant-se al llarg del 2023.

Un dels indicadors que tradicionalment resulta més fiable per seguir l'evolució del consum de les famílies és la matriculació de turismes. En aquest cas, la darrera dada disponible és la del mes de setembre, amb una reducció interanual del 3,6%. Aquesta xifra reflecteix una clara tendència a la baixa respecte als mesos anteriors.

Un altre indicador que mostra la debilitat del consum de les llars és l'índex de vendes en grans superfícies, amb una trajectòria clarament descendent des de principis del 2022. Per tant, ambdós indicadors són simptomàtics de la feblesa del consum de les famílies en els darrers mesos, una tendència que s'hauria de mantenir en un context de tipus d'interès elevats i inflació clarament per sobre de l'objectiu del BCE.

En resum, els models econòmics, amb les darreres dades disponibles, anticipen taxes de creixement de l'1,2% el 2023 i de l'1,3% el 2024, molt similars al creixement de l'ocupació. Per tant, s'espera que el dinamisme del mercat laboral sigui el principal factor que segueixi recolzant el consum privat els propers trimestres.

El consum de les llars es debilita en un context de tipus d'interès elevats

El dinamisme del mercat laboral seguirà recolzant el consum privat

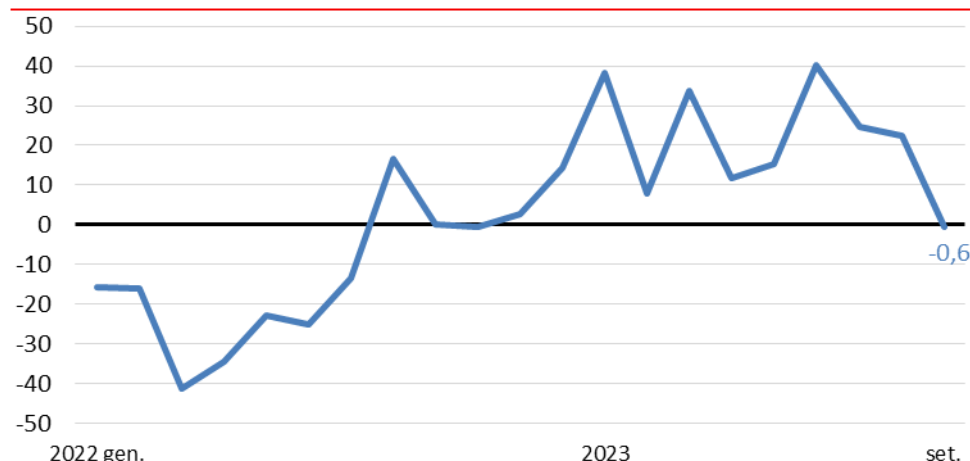
Taula 1. Evolució dels indicadors. Consum

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada
Matriculació de turismes (nombre)	9.721	set. 23	12,6%	-3,6%	12,0%
Índex vendes grans superfícies, preus constants (Base 2015=100)	83,9	agost 23	-10,0%	2,8%	2,8%
Índex comerç al detall, preus constants (Base 2015=100)	107,2	agost 23	-10,0%	10,5%	8,3%
Imports de béns de consum (milions d'euros)	2.702,4	agost 23	-12,5%	-5,2%	1,7%

Font: Idescat i INE

Gràfic 6. Matriculació de vehicles industrials

(Taxa de variació interanual, en %)

Font: Idescat

Inversió: la inversió pública serà un dels factors dinamitzadors de l'activitat econòmica l'any 2024

La inversió és una altra de les components del PIB que s'està veient afectada per la ràpida escalada dels tipus d'interès. La taxa de creixement es moderarà amb intensitat el 2023 (2,7%), clarament per sota del 3,8% del 2022.

El component de la inversió que més està patint l'impacte de l'augment dels tipus d'interès és la relacionada amb els béns d'equipament, fruit d'unes pitjors perspectives de l'empresariat de cara als propers trimestres. En aquest sentit, entre els indicadors parcials relacionats amb la inversió productiva, les importacions de béns de capital han registrat al mes d'agost una contracció del 8,8%.

Un altre indicador rellevant per analitzar l'evolució de la inversió productiva és la matriculació de vehicles industrials. En aquest cas, després d'un any 2022 amb un descens important, la matriculació s'havia reactivat durant la primera part de l'any, però la seva evolució ha mostrat una tendència clarament negativa els darrers mesos (-0,6% interanual al setembre). Per

tant, els indicadors mostren un deteriorament de la inversió productiva, que hauria anat de més a menys al llarg del 2023.

En canvi, les darreres dades disponibles apunten a un augment sòlid de la inversió en construcció. Un dels factors que sostindrà la inversió de cara al 2024 serà la inversió pública (especialment la vinculada amb l'obra civil), recolzada pel desplegament dels fons Next Generation.

En el cas de la inversió estrangera disposem de dades fins al segon trimestre del 2023, amb un descens del 67,1% en termes interanuals. Tot i així, cal una certa dosi de prudència a l'hora d'avaluar aquesta dada per la seva elevada volatilitat.

A partir d'aquests indicadors, els models econòmics usats per la Cambra i AQR-Lab (UB) permeten obtenir una predicció d'un creixement del conjunt de la inversió del 2,7% per al 2023, que s'acceleraria de forma moderada fins al 2,9% el 2024.

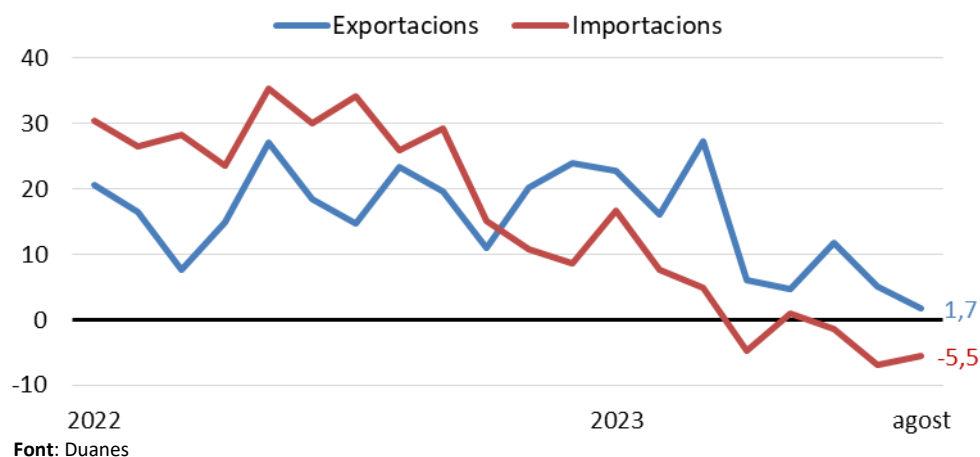
Taula 2. Evolució dels indicadors. Inversió

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada
Matriculació de vehicles industrials (nombre)	1.601	set. 23	0,5%	-0,6%	21,3%
Importacions de béns de capital (milions d'euros)	562,9	agost 23	-16,0%	-8,8%	5,3%
Crèdit al Sector privat (milions d'euros)	201.081	2T-23	0,6%	-2,2%	-2,2%

Font: Idescat, INE i Banc d'Espanya

Fort alentiment de la inversió productiva degut a la pujada dels tipus d'interès

La inversió se situaria en el 2,9% el 2024, gràcies a l'impuls dels fons Next Generation

Gràfic 7. Comerç exterior de béns (Taxa de variació interanual, en %)

Sector exterior: la contribució del sector exterior al creixement econòmic el 2024 es moderarà

Un dels trets singulars del 2022 per l'economia catalana fou una forta expansió de les exportacions de béns i serveis (14,0%), molt per sobre del creixement de les importacions (7,5%). Però la reducció del dinamisme de les economies a nivell internacional tindrà un impacte directe en els fluxos comercials i l'evolució del turisme estranger, amb un clar alentiment esperat de cara l'any 2024.

Per concretar i conèixer millor l'evolució del comerç de béns el 2023 cal recórrer a les dades mensuals de duanes. Si s'analitzen aquestes dades els darrers mesos, es pot comprovar que les exportacions s'estan moderant, especialment a partir de la primavera. Amb dades fins al mes d'agost, s'han registrat taxes interanuals de les exportacions que han evolucionat clarament a la baixa, des del 22,9% (gener) fins a l'1,7% a l'agost.

Si distingim l'evolució per destinació econòmica dels béns, es detecten diferències importants. Centrant-nos en la taxa acumulada de gener a agost, les exportacions dels béns de consum

presenten un creixement del 22,7% en termes interanuals, les dels béns de capital en un 11,5%, i les dels béns intermedis en un 5,7%. Aquestes tres xifres són clarament inferiors a les referides els mesos anteriors. En el cas de les importacions, es pot comprovar com també s'ha produït una evolució a la baixa (17,2% al gener fins al -5,5% a l'agost). Centrant-nos en la dada interanual acumulada en aquest període, l'avenç de les importacions de béns de consum ha estat un 18,6%, en el cas de béns de capital un 5,3% superiors, i en el cas dels béns intermedis s'han reduït un 5,8%.

Per al conjunt del 2023, les estimacions elaborades per la Cambra de Comerç i AQR-Lab (UB) apunten a un increment de les exportacions de béns i serveis del 5,1%, i del 3,6% en el cas de les importacions. No obstant, el creixement més moderat del turisme estranger i l'alentiment de l'economia europea moderarà de forma substancial la contribució del sector exterior l'any 2024.

Les exportacions de béns mostren una tendència clarament descendent els darrers mesos

L'aportació del sector exterior es moderarà el 2024, en part pel menor dinamisme de la zona euro

Taula 3. Evolució dels indicadors. Sector exterior

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada
Exportacions de béns (milions d'euros)	6.941,7	agost 23	-17,9%	1,7%	11,8%
Importacions de béns (milions d'euros)	7.886,3	agost 23	-14,9%	-5,1%	1,7%
Inversió estrangera (milions d'euros)	373,0	2T-23	-17,0%	-67,1%	-54,6%
Inversió a l'estranger (milions d'euros)	109,5	2T-23	358,2%	-57,5%	-52,9%

Font: Duanes i Idescat

Gràfic 8. Índex de Producció Industrial corregit estacion. (Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Indústria: previsió de creixement de l'1,7% l'any 2023

Revisant l'evolució econòmica en els dos darrers anys, queda clar que el sector que més ha patit les diverses crisis (conflicte a Ucraïna, crisi energètica, etc.) és el sector manufacturer. L'any 2022, el valor afegit brut al sector industrial es va reduir un 2,0%. Després d'aquest impacte, cal destacar que el sector no aconsegueix recuperar taxes de creixement iguals o superiors al 2,0%.

L'indicador més representatiu en aquest sector és l'índex de producció industrial (IPI), del que hi ha dades fins al mes d'agost. En aquest cas, les taxes interanuals han mostrat una tendència descendent, amb una contracció acumulada entre gener i agost del -0,7%. És, per tant, un indicador que evidencia les dificultats que pateix el sector per recuperar el dinamisme previ a la pandèmia.

El seguiment de l'índex de producció industrial també permet constatar enormes diferències entre els tipus de béns, responent sobretot als canvis en l'estructura del consum de les famílies. Mentre que en els béns de consum es

constata un estancament en la producció, amb un increment acumulat de gener a agost del -0,2%, en el cas dels béns d'equipament la variació ha estat del 7,2% i en el cas dels béns intermedis del -4,4%.

L'evolució de les dades sobre afiliació de la Seguretat Social confirma també aquesta evolució més negativa de la indústria, en comparació amb la mitjana de l'economia. Si es calcula la taxa de variació acumulada entre gener i setembre, veiem que en el cas del sector industrial aquesta variació és de l'1,8%, clarament inferior a la del total d'afiliació (3,7%).

A partir d'aquests indicadors, i de molts altres, les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a un creixement del valor afegit brut (VAB) a la indústria de l'1,7% per al conjunt de l'any 2023, pràcticament igual a la prevista en l'informe de fa tres mesos. De cara al 2024, els models econòmètrics apunten a un creixement molt similar, de l'1,5%. Ara bé, amb aquestes estimacions, el 2024 el sector industrial no aconseguiria recuperar el VAB previ a la pandèmia.

La producció industrial es troba estancada durant el 2023

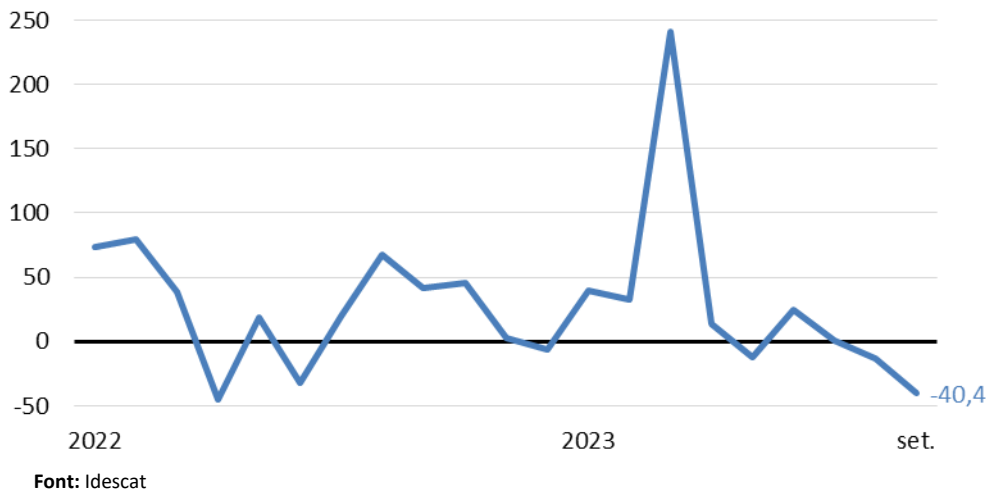
Es preveu que el VAB industrial no recuperi el valor previ a la Covid-19 fins al 2025

Taula 4. Evolució dels indicadors. Indústria

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada
Índex de producció industrial (base 2015=100)	80,3	agost 23	-26,7%	-0,1%	-0,2%
Índex de producció industrial corregit (base 2015=100)	78,6	agost 23	-29,1%	-0,1%	-0,7%
Índex Red Eléctrica (IRE) Indústria - corregit	80,1	set. 23	28,8%	-5,2%	-9,8%
Afiliacions total - Indústria (milers)	499,3	set. 23	0,3%	1,8%	1,4%

Font: Idescat i INE

Nota: dades d'afiliacions referides a finals de mes

Gràfic 9. Licitació oficial d'obres (Taxa variació interanual, en %)

Construcció: els elevats costos dels subministrament moderen l'activitat a la construcció, que creixerà un 1,5% el 2023

Continuant amb l'anàlisi de l'evolució de les components del PIB des del costat de l'oferta, el sector de la construcció també mostra una evolució a la baixa els darrers mesos.

Si es prenen les dades mensuals en el consum de ciment fins al setembre, el resultat és una taxa de variació acumulada del -8,1%. En aquest cas és important usar la dada acumulada degut a l'evolució erràtica de l'indicador. El més important a efectes de la valoració de la conjuntura, però, és que la xifra acumulada fins al mes de setembre és clarament inferior a la del mateix període de l'any anterior, senyal clara de que el ritme de creixement del sector s'està moderant.

Si posem la mirada en l'evolució de la producció de ciment, la conclusió és molt similar. En aquest cas la taxa de variació acumulada fins al setembre és del -0,8%. En qualsevol cas, cal tenir en compte que aquestes dades són provisionals, de manera que la incertesa és elevada.

Per disposar de dades complementàries, cal recórrer a l'anàlisi de les dades d'afiliació de la Seguretat Social. En aquest cas, disposem de dades fins al mes de setembre, i la conclusió és més optimista, ja que el nombre d'afiliats entre gener i juny acumula una variació interanual del 3,2%. Aquesta taxa és superior a la variació registrada per al conjunt de sectors, del 2,9%.

En qualsevol cas, la integració de tota aquesta informació amb el model economètric usat per la Cambra de Comerç i AQR-Lab (UB) condueix a una estimació del creixement del VAB de l'1,5% per al 2023. L'estimació del creixement per al 2024 s'ha revisat a la baixa, fins a l'1,1%, quatre dècimes inferior a l'estimació de fa tres mesos. Aquests baixos creixements, sens dubte, estan relacionats amb l'impacte de l'alça de tipus d'interès, que està moderant la concessió d'hipoteques i els visats d'obra nova residencial.

Taula 5. Evolució dels indicadors. Construcció

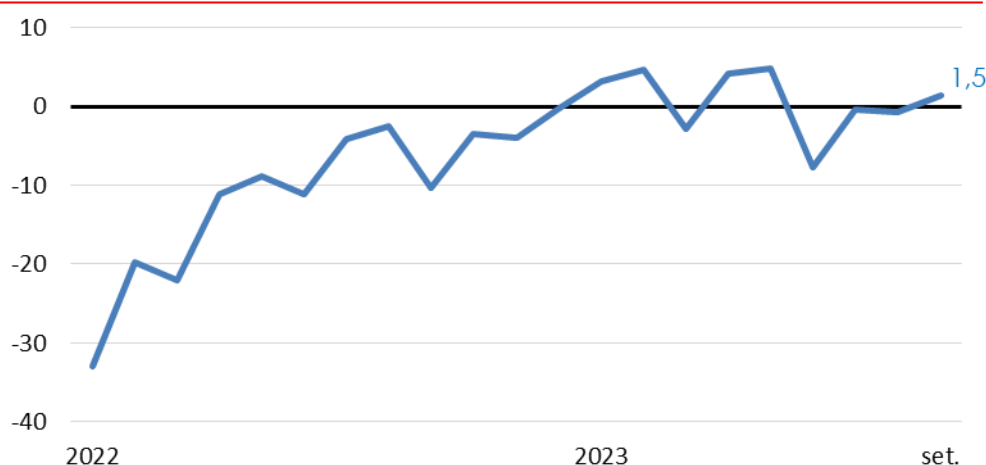
	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada
Consum de ciment (milers de tones)	155,9	set. 23	10,8%	-17,0%	-8,1%
Habitatges iniciats (nombre)	1.511	jul. 23	4,8%	10,2%	-11,7%
Habitatges acabats (nombre)	1.461	jul. 23	6,6%	-4,5%	1,6%
Licitació oficial (milions d'euros)	217,2	set. 23	127,7%	-40,5%	36,0%
Afiliacions totals - Construcció (milers)	224,9	set. 23	1,0%	2,5%	3,2%

Font: Idescat i INE

Nota: dades d'afiliacions referides a finals de mes

Els visats d'obra residencial es moderen el 2023 per l'augment dels tipus d'interès

La construcció alentirà el seu avenç durant el 2023 i 2024

Gràfic 10. Pernoctacions en establiments hotelers (Taxa var. respecte al mateix mes de 2019, en %)

Font: Idescat

Serveis: es revisa a la baixa l'avenç dels serveis el 2024, fins al 2,1%

En els darrers anys, els serveis han passat de ser el sector amb un major grau d'incertesa, a ser una de les palanques de creixement. L'any 2022 fou, clarament, el principal motor econòmic, recuperant el valor afegit brut (VAB) previ a la pandèmia.

Tot i així, el 2023 les dades confirmen una clara reducció del ritme de creixement, amb una forta disparitat a nivell de subsectors. Si s'analitzen els diversos indicadors d'alta freqüència queda clara aquesta diversitat.

Per exemple, si ens fixem en el sector comercial, l'índex de vendes en grans superfícies (IVGS) reflecteix un dinamisme inferior al de fa un any, però encara en signe positiu. Si prenem les dades de gener a agost, la taxa de variació interanual acumulada és del 2,8% a preus constants, amb diferències importants segons la tipologia de producte, des d'un -3,1% en els béns d'alimentació a un 9,6% per la resta de productes.

En el cas de l'índex de comerç al detall (ICD), la mateixa comparativa (i pel mateix període temporal) mostra un increment

del 8,3% (a preus constants). També amb moltes diferències segons el tipus de productes: un 2,5% en el cas de l'alimentació i un 15,4% en el cas de la resta de productes.

El sector turístic continua essent el més dinàmic, tenint en compte l'impacte que va tenir durant la pandèmia. El moviment de passatgers per transport aeri reflecteix, fins al mes de setembre, un increment interanual del 21,4%. En el cas del nombre de pernoctacions en establiments hotelers, l'avenç ha estat d'un 11,0% en el mateix període. Cal destacar, però, que les dades relacionades amb el nombre de turistes també s'estan moderant els darrers mesos, amb una recuperació cada cop més gradual.

A partir de tota aquesta informació, les estimacions pròpies de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a una desacceleració del creixement del VAB al sector serveis del 2,4% el 2023 i del 2,1% el 2024. L'avenç el 2024 s'ha rebaixat en quatre dècimes en relació amb la de fa tres mesos, en gran mesura degut a la major debilitat econòmica dels països emissors.

Taula 6. Evolució dels indicadors. Serveis

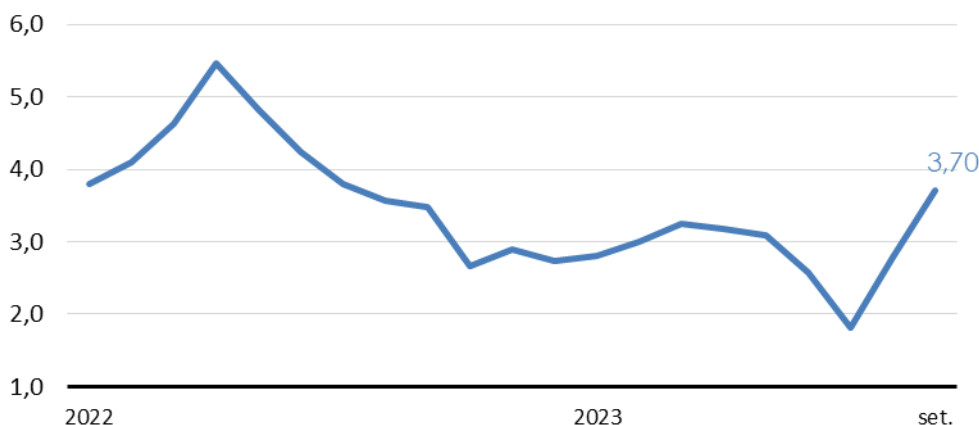
	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada
Moviment de passatgers als aeroports (milers)	5.019,0	set. 23	-7,7%	10,4%	21,4%
Turistes estrangers (milers)	2.124,2	agost 23	-8,4%	21,7%	37,5%
Pernoctacions en establiments hotelers (milers)	6.659,3	set. 23	-24,9%	13,2%	11,3%
Ind. d'activitat serveis (IASS) (índex 2015=100)	127,0	agost 23	-15,1%	-0,6%	4,5%
Afiliacions totals - Serveis (milers)	2.923,3	set. 23	2,2%	4,2%	3,2%

Font: Idescat i INE

Nota: dades d'afiliacions referides a finals de mes

Els serveis seguiran creixent per sobre del PIB durant el 2023 i 2024

L'empitjorament de l'activitat a la zona de l'euro debilitarà l'avenç del sector turístic el 2023

Gràfic 11. Afiliats total règims (Taxes variació interanual, en %)

Font: MTAS

Nota: Dades referides a últim dia del mes

Mercat laboral: el mercat de treball mostra senyals d'alentiment, però continua dinàmic en un context d'elevada incertesa

Malgrat l'alentiment de l'activitat en relació amb el 2022, el mercat de treball ha continuat essent molt dinàmic, amb una forta creació de llocs de treball. Aquesta és una de les claus que l'economia catalana estigui resistint l'impacte de l'augment dels tipus d'interès i l'elevada inflació.

Al segon trimestre de l'any, segons l'Enquesta de Població Activa (EPA), el ritme de creixement del nombre d'ocupats es va tornar a accelerar, fins al 3,8%. Les dades de l'EPA del segon trimestre confirmem, com ja s'ha comentat, que el sector serveis és el més dinàmic, amb un creixement interanual del 7,1%, mentre que a la indústria la taxa interanual fou del -2,7% i a la construcció del -10,6%. Per disposar d'informació més recent, és interessant completar aquesta visió amb l'evolució de l'afiliació a la Seguretat Social, amb dades fins al mes de setembre.

Si ens fixem en l'afiliació a la Seguretat Social, incloent els diversos règims d'afiliació, la variació acumulada entre gener i setembre és d'un 2,9%.

Cal destacar que la xifra global d'afiliació registra màxims històrics de la sèrie. Aquest creixement agregat del 2,9% és el resultat d'un increment del 3,2% al serveis, 3,2% a la construcció, un 1,4% a la indústria i un 1,9% a l'agricultura.

Aquesta evolució tan positiva del mercat de treball també s'observa en les dades de l'atur registrat. Concretament, entre gener i setembre s'acumula una reducció del 4,7% del nombre de treballadors aturats. Per sectors, un -24,8% a l'agricultura, un -5,4% a la indústria, -5,8% a la construcció i -4,9% als serveis. Per tant, la taxa d'atur es continua reduint i ja està clarament per sota de la taxa d'atur prèvia a la pandèmia.

Totes aquestes dades es poden sintetitzar en les previsions de cara a final d'any. D'acord amb les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB), el nombre de llocs de treball a temps complet s'incrementarà el 2023 al voltant d'un 1,4%, i a l'entorn d'un 1,3% el 2024.

El mercat laboral es manté dinàmic, però el seu avenç s'ha moderat durant els darrers mesos

Es preveu una moderació gradual de la taxa d'atur, que assoliria el 9,1% el 2023 i el 8,9% el 2024

Taula 7. Evolució dels indicadors. Mercat laboral

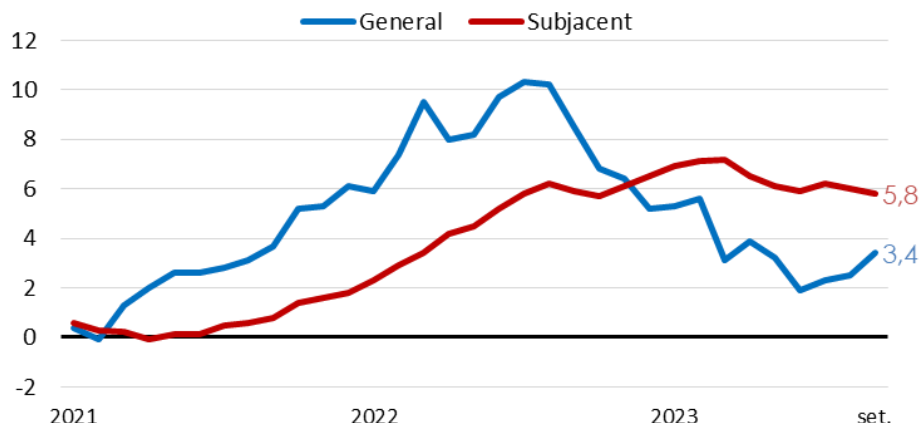
	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada
Afiliacions total règims (milers)	3.711,6	set. 23	1,7%	3,7%	2,9%
Atur registrat (milers)	335,4	set. 23	-1,0%	-5,3%	-4,7%
Ocupats (EPA) (milers)	3.654,0	2T-23	3,8%	3,8%	2,8%
Taxa d'atur (EPA) (percentatge)	8,4	2T-23	-2,0 p.p	-0,9 p.p	-0,4 p.p
Cost laboral per treballador i mes (euros)	3.313,7	2T-23	5,7%	6,2%	6,4%

Font: Idescat, INE i MTAS

Nota: dades d'afiliacions referides a finals de mes p.p: punt percentuals

Gràfic 12. Índex de preus al consum

(Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Preus: l'augment dels preus mostra senyals d'enquistament, mantenint elevats els tipus d'interès durant més temps del previst

L'elevada persistència de la inflació és el principal obstacle que amenaça el dinamisme econòmic els propers anys, i aquesta segueix mostrant senyals d'enquistament en nivells elevats.

A les principals economies avançades i a Catalunya, l'augment dels preus ha seguit una tendència a la baixa des dels màxims assolits a l'estiu del 2022, en plena crisi energètica. No obstant això, la inflació sense incloure els productes energètics s'ha mantingut al voltant del 6% els darrers mesos (5,9% al setembre), un senyal evident que la lluita contra la inflació encara no ha acabat.

Un indicador que també apunta que la inflació es podria mantenir elevada els propers mesos és el cost laboral per hora efectiva de treball, amb un creixement que s'ha situat en el 7,1% el segon trimestre del 2023. Aquesta evolució a l'alça dels costos laborals és generalitzat per sectors, amb un augment especialment intens als serveis durant l'últim trimestre.

Aquest fort avenç dels costos laborals s'explica, en part, per l'augment dels salaris pactats en els nous convenis (4,3%

entre gener i setembre del 2023) i l'increment dels treballadors adscrits en aquests convenis el 2023 en comparació amb el 2022.

Finalment, el repunt del preu del petroli durant els darrers mesos, i l'augment de la incertesa fruit de l'esclat del conflicte a l'Orient Mitjà entre Israel i Palestina, dificultaran el procés desinflationista.

En conclusió, amb la informació disponible sobre l'evolució dels preus fins al mes de setembre, les prediccions dels models utilitzats per la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a que la inflació interanual seguirà evolucionant a l'alça fins al desembre, amb taxes entre el 3,0% i el 4,0%, de manera que la inflació en el conjunt del 2023 se situaria al voltant al 3,3%.

De cara al 2024, es preveu que la inflació augmenti moderadament fins al 3,9%, degut a l'elevada persistència de la inflació subjacent i un preu del petroli més elevat, de mitjana, el 2024 en relació amb el 2023.

Es preveu una inflació mitjana del 3,3% el 2023

La inflació s'elevaria fins al 3,9% el 2024, degut a l'elevada persistència de la inflació subjacent

Taula 8. Evolució dels indicadors. Preus

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Índex de preus al consum (índex 2016=100)	112,7	set. 23	0,0%	3,4%	3,3%
Índex de preus industrials (índex 2015=100)	136,0	agost 23	0,5%	-7,3%	-3,2%
Inflació subjacent (índex 2016=100)	111,9	set. 23	0,3%	5,8%	3,3%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

AQR-Lab

Informe trimestral de conjuntura catalana

Octubre del 2023

© Cambra de Comerç de Barcelona i Laboratori de Transferència d'Anàlisi Quantitativa Regional (AQR-Lab)

Equip de treball

Universitat de Barcelona:

Jordi Suriñach

Ernest Pons

Cambra de Comerç de Barcelona:

Joan Ramon Rovira

Carme Poveda

Sandra Gutiérrez

Jaume Martí

Data de tancament: 24 d'octubre del 2023